

Bij de begrafenis van een oud riepje op een prachtige ochtend, hoorde ik een vogel in groten getale aan- en afvliegen van de Merel in de herkenning.
Foto: Henk Hamisen.

in de kinderijid opgedane kennis niet geheel was vervraagd, had hij er graag met mij over gepriat.

Op zijn begrafenis was het prachtig weer, de eerste moote lentedag, alsof de natuur iets goed te maken had. Ook de vogels waren in groten getale aanwezig en probeerden wan- hopen boven het lawaai uit te komen van de snelweg vlakbij, waar het leven verder zoefde alsof er niets aan de hand was. Ik herkende de geluiden: Mergels, Vinken, mezen, een Winter- koning, en Zanglijster.

Toen de kist langzaam het graf in daalde, verstomde hun gezang op slag alsof één van hen een setnig had gegeven. Ongeveer een minuut later kwam het concert weer op gang. Die daar zo aanwezige vogels zorgden niet alleen voor een heilig dñt-vn, het werd een soort opstanding. Hun gezang wakte opnieuw het voorjaar in mij. Het bespeelde dezelfde gevoelige snaar die mij als kind vroeg deed optaan om naar het oetendkoor te luisteren. Gevoelige snaren mogen tijdens het ouder worden vaak wat verslapen, deze stond meiten als vanouds strak gespannen.

Alsof er niet een heel leven tussen heeft gezeten zwerv ik opnieuw met een verrekijker door parken, velden en natuurgebieden. Geen schiedels nu, geen associaties met de dood, nee, ik kijk weer omhoog, naar de levende vogels.

Niet zo lang geleden werd ik vóór zonsop- gang wakker gezongen door een Merel die

■ Jaap Kranenborg, Uithoorn, e-mail: jaap.kranenborg@gmail.com.

Korte Mededelingen

Europees Diploma Naardmeer verlengd

Het Europees Diploma voor de bescherm- de natuurgebieden van het Naardmeer is verlengd tot 2029. Deze belangrijke onder- scheiding wordt uitgereikt door de Raad van Europa voor uitmuntend natuurbescher. Het Naardmeer is het vierde gebied in Neder- land met deze onderscheiding. De andere gebieden zijn: de Boschplaat, de Weerribben en Wieden en de Oostvaardersplassen. In de 46 lidstaten van de Raad van Europa hebben slechts 74 natuurgebieden deze bij- zondere status. Het Naardmeer is het oudste natuurnatuurmonument in Nederland en kreeg het diploma voor het eerst in 2004.

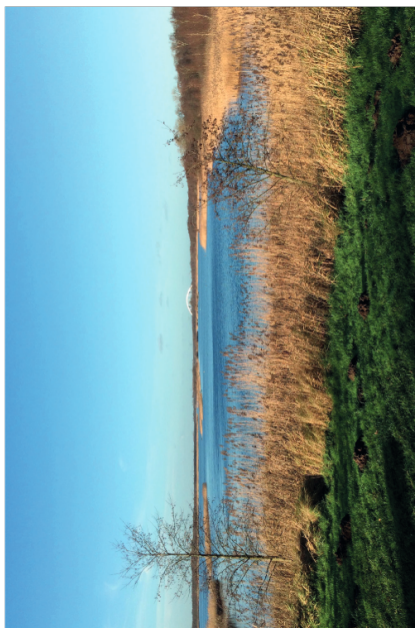
Erkenning voor uitmuntend natuurbescher

Boswachter Luc Hoogenstein: 'Het Europees Diploma kun je zien als een soort Miché- lin-ster voor het omgaan met beschermde natuurgebieden. Een erkenning voor de natuurwaarden die we de afgelopen jaren

gerealiseerd hebben in het Naardmeer.' Hij roemt de inzet van vrijwilligers. Waterkwaliteit

De Raad van Europa is onder de indruk van de stappen die gezet zijn met betrekking tot het verbeteren van de waterkwaliteit. Dat ziet men terug in de krauswervegetaties, die het alleen goed doen als de waterkwaliteit optimaal is. Dat geldt ook voor de sierlijke Wisnuitbelen, een zeer zeldzame soort die zich recent in het Naardmeer heeft geves- tigd dankzij de goede waterkwaliteit. Er is niet alleen aandacht voor het water, want er zijn bijvoorbeeld ook met succes netten ge- plaatst langs de rietstroken waar Pijperreigers broeden. Deze netten voorkomen dat ganzen het jonge riet niet kunnen opeten. Dat leverde meer en sterker riet, waardoor de populatie in het Naardmeer bijna verdubbelde.

Bron: <https://www.natuurnatuurmonumenten.nl/natuurbeschermaarde/mact/natuurbeschermaarde-mact-verkeng>

Het oudste natuurnatuurmonument van Nederland, het Naardmeer, werd in 2004 door de Raad van Europa onderscheiden tot Europees Diploma voor uitmuntend natuurbescher. Onlangs is deze belangrijke onderscheiding verlengd tot 2029.

Gekweekte Giervalken massaal losgelaten in Schotland

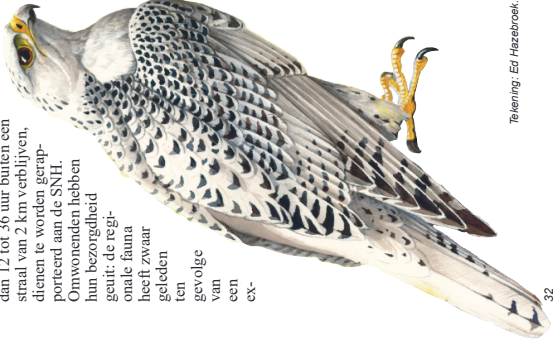
Zoals blijkt zijn honderden Giervalken en hybriden van deze soort losgelaten in de Schotse natuur, om vervolgens te worden teruggevangen. Naar men aanmeent worden deze vogels vervolgens verkocht aan valkeniers in het Midden-Oosten. Daar worden ze voor duizenden euro's te gelle gemaakt. De trainingsmethode wordt 'wild hucking' genoemd. Het doel is om in gevangenschap gekweekte valken (vaak gekruist met Slechte valken of Sakervalken, red.) te 'harden', zodat hun waarde stijgt.

De Scottish Natural Heritage (SNH) verleen- de de verbijsterende vergunningen voor het laten uivliegen van 'maximaal 150 Giervalken'. De valken konden in Moray worden los- gelaten tussen 1 juni en 15 september 2019, met maximaal 40 exemplaren per keer.

Volgens een zegsman was dit de eerste keer dat een dergelijke vergunning werd verleend, maar het was bepaald niet de eerste maal dat dit soort praktijken plaatsvond. De vrijvlie- gende vogels moeten voorzien zijn van GPS

zenders; vogels die langer dan 12 tot 36 uur buiten een straat van 2 km verblijven, dienen te worden gerap- porteerd aan de SNH.

Omwonenden hebben hun bezorgdheid geuit: de regi- onale fauna heeft zwaar geleden van een ex- gevolge van een ex-

Tekening: Ed Hazebroek.

treem aantal van buitenaaf geïmporteerde valken in zo'n klein gebied. Eerder in 2019 bracht Freedom for Animals het gebrek aan grondig toezicht op de valkrij aan het licht. Zowel de kweek als de aantoonbaar wrede manier van kenneen van roofvogels in het Verenigd Koninkrijk werd gerapporteerd. De vogels werden uitgehongerd om ze hun angst voor de mens te laten overwinnen. Meer dan veertig procent van de roofvogelcentra bleek niet te beschikken over de vereiste papieren om dieren in gevangenschap te houden.

Freedom for Animals stelt: Het is een brute daad om zulke vogels los te laten. De onbegrijpelijke beslissing om deze praktijk van loslaten en terugvangen van dergelijke valken toe te staan is schadelijk voor het gebied en de betrokken vogels, die een leven in gevangenschap tegemoet gaan, ver van hun natuurlijke leefomgeving. Te lang heeft men deze praktijken oogluikend toegestaan. Wij zullen deze vorm van dierenmisshandeling onder de aandacht blijven brengen.

Bron: www.freedomforanimals.org.uk.

Opmerkelijk verschil tussen broedvogelin- ventarisaties en nestkaststellingen

In het voorjaar van 2019 zijn door leden van Vogelwerkgroep Het Goot en Omstreken enkele gebieden van het Goois Natuurreser- vaat geïnventreiseerd op broedvogels. Het totale gebied, bestaand uit gemengd bos met halfoopen karakter, heeft een omvang van circa 162 ha. Het is gelegen ten noorden van Bussum en ten zuidwesten van Huizen.

Bij de inventarisatie werd gebruik gemaakt van de door Sovon ontwikkelde broedvogel- monitoringmethode (BMP). De telgebieden werden tussen 18 maart en 6 juli negenmaal bezocht, merendeels van ruim voor, tot enkele uren na zonsondergang. Aanvullende gegevens werden verkregen via de roofvogelwerkgroep en vanuit het nestkastonderzoek, dat ook door leden van de vogelwerkgroep was uitgevoerd.

Verschillen

Het rapport maakt melding van opmerke- lijke verschillen tussen de gegevens van de (gestandaardiseerde) BMP-methode en de nestkastgegevens. In de onderzochte ge- bieden hangen circa 275 nestkasten. Deze worden regelmatig gecontroleerd. Tijdens de inventarisatie werden 222 kasten bezet door negen vogelsoorten.

Bij het vergelijken van de resultaten bleek dat van de veelvuldig voorkomende Pimpel- en Koolmezen bij de BMP-methode veel minder territoria zijn vastgesteld dan het aantal broedgevallen dat was vastgesteld voor de nestkasten.

Voor de gezamenlijke terreinen gaat het bij de Pimpelmees om 170% meer in nestkasten; voor de Koolmees 111%. Dit is anders dan verwacht. In principe zouden door middel van de BMP-methode zowel broedgevallen in de nestkasten als de territoria daarbuiten geteld moeten zijn.

Discussie

Dat deze grote verschillen ontstaan zijn door onvoldoende waarnemingen of verkeerde uit- werking van de BMP-methode lijkt de samen- stellers van het rapport niet waarschijnlijk. Er wordt verder gezocht naar een verklaring, onder andere door overleg met landelijke onderzoekersorganisaties. Bij de minder talrijke soorten (zoals Glanskop en Boomklever) werd wel via de BMP-methode een hoger aantal vastgesteld dan in de nestkasten werd teruggevonden. Alleen bij de Bonte Vlieg- vangster (1 geteld, 2 in kasten) was dit anders.

Het aantal vastgestelde broedgevallen was hoger dan het aantal territoria in het Goois Natuurreservaat bleek 110% hoger te zijn dan het aantal broedgevallen vastgesteld op grond van de BMP-methode.

Foto: Wim Smits.

Evenals bij de Koolmees was het aantal territoria in nestkasten hoger dan het aantal territoria vastgesteld op grond van de BMP-methode.

Foto: Henk Bokhorst.

Inmiddels wordt rekening gehouden met een tweetal mogelijkheden: 1. bij aanwezigheid van zeer dominante mannetjes opereren andere territoriumhoudende mezen zo onopvallend mogelijk om conflicten met de 'buzige beestjes' te voorkomen; 2. er zijn meer broedende vrouwtjes dan mannen met een territorium, dus er zou sprake zijn van polygamie. (mond. med.)

Bron: Rapport van de Vogelwerkgroep Het Gool en Omstreken GNR, Hilversum.

CdV

LITERATUUR:

Casander, H. & R. Ronse (2019). Broedvogels van Bikkbergen, Craillo, De Beek, Reigersland en Oud Busssem. Vogelwerkgroep Het Gool en Omstreken, Hilversum. Rapport nummer 280. Te downloaden via: <https://www.vogelgool.nl/images/fhoca/downloadrapporten/280.pdf>.

Schotse Velduil bezoekt drie handen in twee jaar tijd

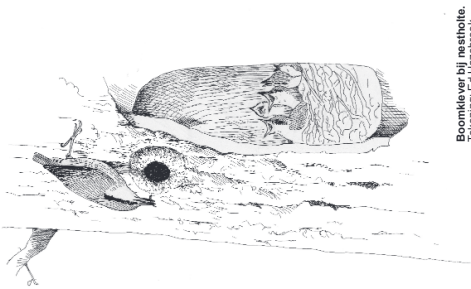
Satellietgegevens van een Velduil hebben de zwerfende leefwijze van deze vogelsoort treffend in beeld gebracht. Als opportunisten verrichten deze uilen soms ongeloflijke trek- en zwartbewegingen. In mei 2017 werd een vrouwtje als nestjong in het Schotse Stirlingshire gerings en voorzien van een satelliet-zender. De data schetsen haar route, die haar eerst naar de noordkust van Schotland bracht, waarna ze in april 2018 tot broeden kwam in Midden-Schotland. Op 18 mei van dat jaar stak ze over naar Noorwegen, waar ze in juni opnieuw begon te broeden, even ten noorden van Oslo. In oktober werd de Noordze weer overgestoken, waarna de reis werd vervolgd, dwars over het Britse eiland, om te eindigen in het zuiden van Ierland. Daar werd al zover vóór de winter. In februari werd de Velduil door de satelliet 'beuapt' in het Brise Devon. Na een noordwestelijke koers verliet ze Engeland, opgeschikt om opnieuw naar Noorwegen te reizen. Vermoedelijk heeft deze reislustige uil dat land nooit bereikt. Het laatste signaal werd ontvangen op 27 april 2019. De vogel was toen vlak voor de Noorse kust.

Bron: BirdGuides 30 oktober 2019.

CdV

Frasne kraanvogelantallen bereiken recordhoogtes

De Kraanvogel *Grus grus* is de talrijkste van de vijftien verschillende kraanvogelsoorten (*Gruidae*) die wereldwijd leven. De Kraan-

Boornie ver bij nesthoek.
Tekening: Ed Hazenboek.

vogel broedt van Noordwest-Europa tot in China en het oosten van Siberië.

Trekroutes en overwinteringsgebieden

De kraanvogelpopulatie van de westelijke trekroute broedt in Scandinavië, Finland, Centraal-Europa en de Baltische Staten. Deze Kraanvogels overwinteren na een tussenstop in Duitsland, voornamelijk in Frankrijk en op het Iberisch Schiereiland. De Finse en Baltische broedvogels volgen in meerderheid een trekroute via Hongarije. Een deel overwintert daar en in Servië, terwijl andere exemplaren doortrekken naar Noord-Afrika. De nog meer oostelijk broedende Kraanvogels van Finland, Rusland en Estland trekken langs de Zwarte Zee door over Israël. Zij brengen de winter voornamelijk door in Ethiopië. Daarmee is de variatie in trek- en overwinteringsgebieden nog niet volledig opgesomd, want de Oost-Russische broedvogels volgen de Wolga om de winter door te brengen in Iran, terwijl de Kraanvogels van Mongolië en Siberië zuidelijk tot in India, China en Myanmar overwinteren.

In de lift

Een flink deel van de 600.000 Europese Kraanvogels overwintert rond het Franse Lac du Der-Chantecoq, een kunstmatig meer dat de waterstand in de Marne reguleert. Een totaal aantal van 268.120 Kraanvogels werd daar geteld op 3 november 2019. Dat was meer dan ooit! Al dertig jaar zitten de aantallen behoorlijk in de lift. Verminderde wintersterfte heeft geleid tot hogere aantallen broedvogels. Dit wordt toegeschreven aan de voor Kraanvogels gunstige veranderingen in de landbouw, vooral in hun winterkwartier en op hun trekroute.

Bron: BirdGuides 8 november 2019

CdV

Telsel Grote Stern gezien in Zuid-Afrika

Op 19 december 2019 keek Caroline Walla gek op toen ze op het strand van Zuid-Afrika naar sterms stond te kijken. Tussen de vele Grote Sterns en Visdrievlen zat een Grote Stern met een Telselkleuring. Van de Grote Stern is wel bekend dat ze tot de kusten van Zuid-Afrika trekken, maar het is voor het eerst dat er een Telsel Grote Stern zover zuidelijk wordt waargenomen. Caroline – op werkvakantie in een zeevogelopvang in Zuid-Afrika – kon daar op het strand vier geringde Grote Sterns afluken. Daarvan was er één afkomstig van Texel. De vogel, een adult in winterkleed, is op 25 juni 2017 op Texel geringd in het gebied Utopia. Van deze vogel was het de tweede afzetting. Eerder werd de vogel vijf dagen na het ringen afgelezen in het Wageot; daarna verdween de vogel van de radar (veel jonge sterms blijven

Wereldwijd komen vijftien soorten kraanvogels voor. De Europese Kraanvogel is de talrijkste en hun populatie groeit nog steeds.
Foto: Jelle de Jong.

aan de Afrikaanse kusten hangen tot ze na twee jaar Afrikaanse zijn, red.).

Gewaar alam

Het blijkt dat zeevogels het niet gemakkelijk hebben in de overwinteringsgebieden langs de Zuid-Afrikaanse kust. Door overbevissing vlak onder de kust is er een gebrek aan de juiste maat vis. In de zeevogelopvang komen veel pinguïns binnen, bijna alle ondervoerd. Voor de Grote Sterns die daar overwinteren, kan dat ook een probleem zijn. Vogels die er de winter doorbrengen, moeten in goede conditie komen om terug te kunnen vliegen naar hun broedgebieden.

Dat er daar overigens weinig kleuringen worden afgelezen komt niet omdat er daar maar weinig zijn, maar meer omdat daar weinig vogelaars zijn, die zich met goede optiek op de openbare stranden wagen. De kans op bevoering is daar erg groot en met optiek over straat lopen is vragen om moeilijkheden.

Bron: *lopholophus* centrum Texel.

CdV

Trends bij trekvogels en wintergasten in de Waddenzee na 1987

De internationale Waddenzee hoort bij de belangrijkste natte foerageergebieden (wetlands) van de wereld. Het is zelfs het belangrijkste gebied voor trekvogels en overwinteraars van de Oost-Atlantische trekvogels. Via een langdurig monitoringsproject, het Joined Monitoring of Migratory Birds (JMMB), worden de ontwikkelingen nauwgezet gevolgd. De meeste soorten worden in het winterhalfjaar maandelijks vanaf de grond geteld. Voor het tellen van eenden van de zeegebieden wordt van vlieguitgen gebruik gemaakt. Vanaf 2016

Een Grote Stern met een
klein jong op een strand
op de kust van
Zuid-Afrika.
Foto: Koos Dansen.

zou elke twee jaar een update worden gepubliceerd. Het eerste rapport verscheen in de herfst van 2019.

De getelde gebieden worden ingedeeld in vier sectoren: Denemarken, Nedersaksen/Hamburg, Sleeswijk-Holstein en Nederland. De Nederlandse tellingen worden gecoördineerd door Sovon, aangevuld met door Eiders en ruiterende Bergenden. De werkwijze is gestandaardiseerd en wordt voor het hele Nederlandse, Duitse en Deense Waddengebied gehanteerd. De structurele tellingen, die sinds 1992 plaatshebben, konden worden gecombineerd met voldoende bruikbaar materiaal uit de jaren 1987 tot 1992. De omvang van de desbetreffende buitendijkse gebieden is 14.700 km². Daarvan is ruim 4.500 km² getijdegebied.

Dertig jaar in beeld

Het onderzoek brengt aantalsontwikkelingen tot 2017 in beeld over de winterseizoenen vanaf 1987. Voor de Eider zijn de gegevens vanaf 1992 verwerkt. In grafieken worden de desbetreffende soorten ook globaal weergegeven per deelgebied. Zo blijkt voor sommige soorten in bepaalde deelgebieden het aandeel groot te zijn, waardoor regionale veranderingen de totale populatie sterk beïnvloeden, terwijl toe- of afname in gebieden met een lager aandeel van minder grote invloed is. De aanwezig van het aantal Rotganzen in Sleeswijk-Holstein en Nederland bleide goed voor de aanwezig van meer dan 85% van het totaal is bijvoorbeeld meer beslissend dan de afname van die soort in beide andere delen van de Waddenzee. De ontwikkelingen zijn

geïnterpreteerd in een vijftal categorieën: sterke toename, matige toename, stabiel, matige afname en sterke afname. De laatste categorie bleek op geen enkele soort van toepassing. Bij enkele soorten bleek de trend onduidelijk. Dat had vooral vaak te maken met schommelingen (de indeling lijkt niet altijd begrijpelijk; ondanks de finkte afname sinds vorige eeuw wordt de Grote Mantelmeeuw als "stabiel" geclassificeerd. De toelichting per soort meldt dat in dit geval gekoken is naar de meest recente ontwikkelingen na eerdere, sterke afname. red.).

Trends

De sterkste toename vond plaats bij de Lepelaar, die niet rarin in de jaren kort voor en rond de eeuwwisseling een knelrige groei vertoonde; iets wat de laatste tien jaar begon af te vlakken. Over de gehele periode werd een toename met 2945(!) procent geconstateerd; over de jaren 2007-17 bedroeg dat 131%. Anders sterke toenames betroffen de Aalscholver (566% in dertig jaar; afvlakkend naar 3% groei in de laatste jaren) en de Brandgans (respectievelijk 343% en 70%). Een toename van meer dan 50% (matige toename) over dertig jaar vertoonden de popu- luites van de Drieteenrandloper, Pijlstaart, Slobeend en Bontbekplever (elk zelfs met meer dan 80%). Stabiële soorten scoorden binnen de marges van plus 50 en min 15%, al werd voor enkele sterker eigenomen soorten 'stabiel' genoteerd op grond van de meest recente gegevens (hiersel of minder sterke terugval). De soorten die de heftigste aantalsvermindering lieten zien, waren (met bijna 50%

of meer) de Wilde Eend, Zwarte Ruiters, Scholekster, Strandplever en Kempphaan. De laatste soort leek met een recent herstel van 65% wat op te krabbelen. Dat is voornamelijk merkbaar in beide Duitse kustgebieden, terwijl in Nederland de afname doorzet (voor alle duidelijkheid: we hebben het niet over broedgevallen, maar trekkers en overwinteraars. Al zal het broedresultaat in veel

gevallen meespelen, maar ook verandering van trekroutes en overwinteringsgedrag hebben hun invloed. Het rapport gaat daar via toelichtingen per soort op in. red.).

Internationale waarde

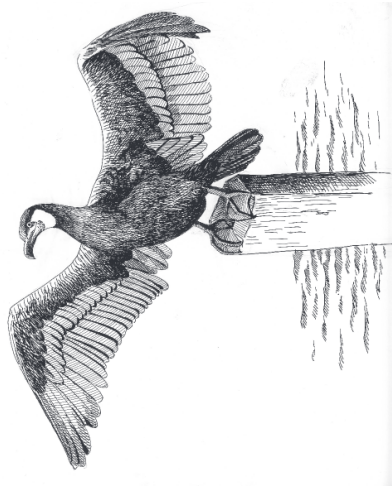
Voor een aantal soorten is de Waddenzee van zeer groot internationaal belang. De Bergende bijvoorbeeld bezoekt met honderd procent

Soort	Over 30 jaar	10 jaar	Trend
Lepelaar	+2945	+131	Sterke toename
Aalscholver	+566	+3	*
Brandgans	+545	+70	Matige toename
Drieteenrandloper	+100	+65	*
Pijlstaart	+100	+60	*
Slobeend	+85	+45	*
Bontbekplever	+80	+25	*
Steenloper	+35	+5	Stabiel
Kievit	+30	±	*
Sommeeuw	+25	±	*
Zilverplever	+10	-15	*
Rosse Gntto	+5	-5	*
Wulp	+3	-8	*
Groepoedruiter	-5	-12	*
Krombekstrandloper	-10	-45	Stabiel/duidelijk
Wintertaling	-15	+35	Stabiel
Kokmeeuw	-15	+12	*
Eider	?	-25	Matige afname*
Bergeend	-20	+8	*
Rotgans	-20	+5	*
Bonte Strandloper	-20	-10	*
Kanad	-25	-8	*
Goudplever	-25	+10	Stabiel
Turdelaar	-30	-18	Matige afname
Zilvermeeuw	-30	-2	*
Smient	-30	-20	*
Regenwulp	-30	-20	Stabiel
Kluut	-40	-20	Matige afname
Grote Mantelmeeuw	-45	-25	Stabiel
Wilde Eend	-50 (bijna)	-24	Matige afname
Zwarte Ruiters	-50 (bijna)	-18	Stabiel
Scholekster	-55	-25	Matige afname
Strandplever	-60	+25	Onduidelijk
Kempphaan	-70	+65	Matige toename

* Over een periode van 25 jaar.

Tabel 1 - Trend in percentages. De waarden zijn soms afgerond en afgeleid van niet exact gekwantificeerde grafiekgegevens.

Tekening: Ed Hazebroek.

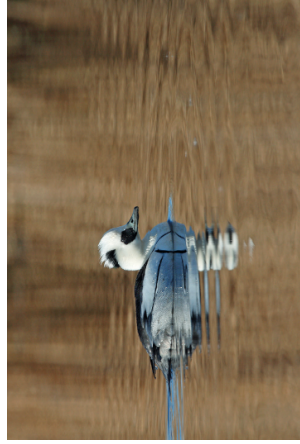

van de 'flyway-populatie' het Waddengebied tijdens de rui. Andere soorten die met meer dan vijftig procent van hun totale populatie (tijdelijk) van de Waddenzee gebruik maken, zijn de Rotgans en Pijlstaart (beide ruim 90%), Bonte Strandloper, Zilverplevier, Rosse Grutto en Kanoet (alle meer dan zestig procent). Daar staat tegenover dat van bijvoorbeeld de Kemphaan nog niet één procent in het gebied wordt aangeroepen. Van de Steenloper, Groenpootruiter, Aalscholver, Krombekstrandloper, Wilde End, Kievit en Regenwulp is minder dan tien procent van de wereldpopulatie afhankelijk van de Waddenzee.

Trends, voedsel en leefgebied

In meerderheid joonden vis en weekdier-etende soorten een lichte vooruitgang of stabiele trend, soms met enige onzekerheidsmarges. Dat geldt ook in meerderheid voor planteters. De enige omnivoor met een overduidelijke afname was de Grote Mantelmeeuw. Insecteters bleven in hoofdzaak stabiel. De soorten die gebruik maken van stranden en zoute moerassen om te foerageren, lieten globaal een lichte toename zien, terwijl soorten van grasland en geïsoleerde waarschijnlijk stabiel bleven, al lijken recente ontwikkelingen daarin een mate van onzekerheid aan te tonen.

Het aantal Nonnetjes in de Britse wateren is de afgelopen jaren enorm afgenomen.
Foto: Ronald Huijsen.

in de lucht,' aldus Vogelbescherming. Hans van Gasteren, bioloog bij de luchtmacht en als onderzoeker aan de Universiteit van Amsterdam betrokken bij het onderzoek: 'Sinds 2014 hebben we een vogelradar op vliegbasis Eindhoven die de opvliegende vogels nog gedetailleerder in beeld brengt. Wat we daar de afgelopen jaarwisseling zagen was even spectaculair als schokkend. De hele radar kleurde binnen een mum van tijd rood en werkelijk alle vogels leken op te vliegen. De versnorring lijkt dus nog veel groter te zijn dan we al dachten.'

Paniek

Op de radarbeelden is te zien hoe veel vogels uitwijken naar onbewoonde gebieden zoals het IJsselmeer, de Waddenzee en zelfs de Noordzee. Sommige vogels fladderden daar een half uur rond. Volgens de onderzoekers laten de beelden zien dat het effect van vuurwerk op vogels dramatisch is. Vogels ondergaan stress, verbruiken veel energie die ze tijdens de koude winters maanden goed kunnen gebruiken. Ook kunnen niet alle vogels in het donker navigeren en botsen in blinde paniek op gebouwen of hoogspanningskabels.
Bron: *Trout 27 december 2016*.

CdV

Bijzonder weinig overwinterende Nonnetjes in Groot-Brittannië

Een telling op de Britse Eilanden, gehouden van 1 tot 8 januari 2020, leverde het extreem lage aantal van 49 Nonnetjes op. In het voorgaande winterseizoen werden er ook al heel weinig geteld: slechts 130. De aantallen

nemen al sinds 2010 af. Met name mannetjes zijn buitengewoon schaars geworden. Het zuidoosten van Engeland was altijd het overwinteringsgebied voor Nonnetjes. Maar verspreid over vier gebieden verbleven er ditmaal zeven exemplaren in deze regio. Op het vasteland van Europa, met name in Nederland, liggen de aantallen hoger. Daar is deze winter sprake van vijf gebieden waar al meer Nonnetjes geteld werden dan in het hele Verenigd Koninkrijk. Op 29 december 2019 bevonden zich bijvoorbeeld in de regio Waterland tweehonderd exemplaren.

Nonnetjes die de Britse wateren bereiken, stammen meestal uit concentraties op het continent. Met name bij een plotselinge koude inval nemen de aantallen in de Britse wateren toe. Dat kan alsnog gebeuren, stelt auteur Chris Nicholls. Maar hij constateert dat onder milde omstandigheden de aantallen nooit eerder zo laag waren. Oude recordantallen lijken nu ongelofwaardig. Tussen 2004 en 2009 werden bij systematische tellingen 170 Nonnetjes geteld langs de Britse kusten. Deze winter liggen de aantallen, net als in het vorige winterseizoen, dus substantieel lager.

De oorzaak wordt gezocht in de reeks milde winters na 2009. Nonnetjes kunnen het zich veroorloven om te overwinteren in de Baltische Staten, Duitsland en zelfs aan de zuidkust van Scandinavië. Dat zou wel eens kunnen betekenen, dat deze fraaie soort ook in de toekomst alleen maar zeldzamer zal worden in de Britse wateren.
Bron: *Bird Guides, 9 januari 2020*.

CdV

De rustige onopvallende Stormmeew

De Stormmeew is minder opvallend in gedrag dan de Kokmeew. In tegenstelling tot in de zomer worden ze in de winter in het hele land gezien. Graaland is dan favoriet, vooral na een regenperiode.

Voort in de winter algemeen

Het jaarlijks aantal broedparen ligt rond de 3500. Stormmeewen broeden vooral langs de kust, maar er zijn ook enkele kleine kolonies in het binnenland en in de Noordoostpolder. De overwinterende Stormvolgels zijn deels eigen broedvogels, maar het zijn vooral exemplaren die uit de landen rond de Oostzee en de Botnische Golf komen. In de wintermaanden gaat het landelijk om 350.000-430.000 Stormmeewen. Na een toename vanaf de jaren zeventig zijn de aantallen na de eeuwwisseling afgenomen.

In de maanden april-juni zijn de aantallen laag. Buiten die periode zien we landelijk hoge aantallen in augustus en september en in het begin van het jaar, in januari en vooral februari. Voor een deel gaat het om de broedvogels die zich dan meer in het binnenland ophouden en daarnaast doortrek, beïnvloed door het weer. In het binnenland zijn in de maanden januari-maart de hoogste aantallen te zien.

Hoewel ze vaak samen met Kokmeewen foerageren zie je ook regelmatig grote

Stormmeewen broeden vooral in de kuststreek, maar er zijn ook enkele kleine kolonies in het binnenland.
Foto: Herman van der Pijl

groepen met bijna alleen Stormmeewen. De belangrijkste gebieden zijn Friesland en Groningen en de Wadden, Noordwest-Ovrijssel, Noord- en Zuid-Holland, het rivierengebied en, opvallend, de Achterhoek. In januari 2020 zijn de volgende maxima per provincie per gebied doorgegeven. Holwerder & Blijaerpolder (Fr.) 9890, Grijskerk - Gerkesklooster (Gr.) 4070, Maas bij Kessenich (Belgisch Limburg) 3000, Polder Mastenbroek (Ov.) 2500, omgeving Baak (Gld.) 2160, Vlieland oostpunt 1920 en Zijpepolder (N.-H.) 1690.

Bron: Sovon Nieuwstref.

CdV

Stormmeewen foerageren regelmatig in grote groepen met Kokmeewen. Als de Kokmeewen in de winter tijd hun donkere kap opzetten, is het niet goed op te letten of er in een groep foeragerende meewen zit.
Foto: Hans de Braal

Oproepen

Een aantrekkelijk aanbod

Dit is het eerste nummer van een nieuwe jaargang van *het Vogeljaar*. Al sinds de oprichting van het tijdschrift in april 1953 – dat toen nog onder de naam ‘Wiek en Sneb’ verscheen – heeft de redactie ernaar gestreefd de lezers een zo aantrekkelijk mogelijke, interessante en gevarieerde inhoud aan te bieden. In de beginjaren hadden de lokale en regionale vogelwachten en vogelwerkgroepen, die in die periode vrijwel overal in het land werden opgericht, nog maar beperkte middelen om nieuwjes uit te wisselen. Het was de tijd van gestenselde blaadjes en het was al een hele klus om een paar A4-tjes samen te stellen. Het tijdschrift *het Vogeljaar* was dan een welkome mogelijkheid om te helpen nieuwjes ruimer onder de aandacht te brengen. Later was *het Vogeljaar* ook nog een aantal jaren officieel orgaan van een regionale en zelfs de landelijke Vogelbescherming. Nadat die organisaties met eigen uitgaven kwamen en deze samenwerking stopte, ging *het Vogeljaar* met veel enthousiasme en ondersteund door talloze auteurs en vogel fotografen verder. Zonder de steun van zoveel auteurs en vogel fotografen zou het blad nu niet meer hebben bestaan.

Wij willen nu graag de samenwerking met de lokale vogelwachten en vogelwerkgroepen weer gaan versterken. In dat kader bieden wij deze organisaties aan om van tijd tot tijd een katern in *het Vogeljaar* te vullen. Een werkgroep zou dan bijvoorbeeld vier bladzijden zelf kunnen invullen. Dat geeft de mogelijkheid om bijvoorbeeld te vertellen wat er speelt in het werkggebied. Te vertellen waar de groep zich voor inzet. Dat kan gaan over specifieke bedreigingen die er zijn in het werkggebied of over een beschermingsproject waar de groep zich mee bezig houdt of plannen voor maakt. Dat is een kans om ook anderen buiten het werkggebied te informeren en zo ook de werkgroep wat meer zichtbaarheid te geven. Wij bieden u de ruimte en u levert de informatie.

Werkgroepen die hier wel belangstelling voor hebben kunnen contact opnemen met de redactie. We kunnen dan aangeven wat de mogelijkheden zijn. Voor meer informatie kunt u een e-mail sturen naar: redactie@vogeljaar.nl.

Columnisten gezocht

Om *het Vogeljaar* wat afwisselender en aantrekkelijker te maken zouden wij graag weer wat meer aandacht willen geven aan een column. Gelukkig kregen wij naar aanleiding van een oproep voor kopij onlangs een aanbod van enkele auteurs. Het verheugt ons dat we in de toekomst weer met enige regelmaat een column kunnen plaatsen. Toch blijven wij nog even op zoek naar meer mensen die het ook leuk vinden om van tijd tot tijd een bijdrage beschikbaar te stellen. Het lijkt ons goed om variatie te bieden. Wie heeft belangstelling? Als we kijken hoeveel mensen zich nu al via de talloze blogs op internet bezighouden met het schrijven over hun ervaringen met vogels kijken, dan moeten er ook vast wel mensen zijn die het leuk zouden vinden als hun verhalen ook in drukwerk vastgelegd kunnen worden. Wij bieden daarvoor het platform! Heeft u belangstelling? Neem dan contact op met de redactie of stuur één of meer voorbeelden voor kopij naar: redactie@vogeljaar.nl.

■ Rob Kola, redactie *het Vogeljaar*.